

NYE SKRIFTLIGE KRAV VINDER FREM

De nye krav til det skriftlige arbejde, der kom med reformen, er ikke slået igennem på alle landets gymnasier. Men det går fremad, vurderer eksperter.

Efter en sløj start ser det nu ud til, at de nye krav til det skriftlige arbejde, der blev en realitet med reformen, så småt er ved at slå igennem på mange af landets gymnasier. Men der er stadig en del skoler, hvor det halter.

Sådan lyder vurderingen fra Ellen Krogh, professor på Institut for Filosofi, Pædagogik og Religionsstudier på Syddansk Universitet.

"Det er min klare fornemmelse, at der er mange skoler, hvor man systematisk arbejder med de nye skriftlige krav, og hvor mange lærere er involveret i arbejdet. Men der er samtidig mange skoler, hvor der ikke er sket ret meget," siger Ellen Krogh.

” Det er mit klare indtryk, at skolerne har fået meget mere fokus på at få lavet egentlige progressionsplaner.

Ellen Krogh, professor, Syddansk Universitet

Hun stod i foråret 2009 i spidsen for den forskergruppe, der lavede en evaluering af det skriftlige arbejde i gymnasiet efter reformen. Evalueringen viste, at in-

tentionerne på det tidspunkt kun i begrænset omfang var blevet realiseret på skolerne. De nye krav var ganske enkelt ikke slået igennem. Eksempelvis havde 4 ud af 10 skoler ikke lavet en progressionsplan for det skriftlige arbejde, og hovedparten af lærerne så stadig skriftlighed i et enkeltfagligt perspektiv. De kendte kun de nye skriftlighedskrav inden for deres egne fag, men vidste ikke, hvad det overordnede perspektiv med begrebet ny skriftlighed indebar.

"Det var tydeligt at se, at reformen generelt trak tænder ud, så de nye krav til det skriftlige arbejde blev de første år nedprioriteret mange steder. I dag er det mit indtryk, at der er mange flere skoler og lærere, der tager kravene alvorligt og er gået i gang, fordi de igen har fået overskud til at tænke didaktisk," siger Ellen Krogh.

Projekt for alle fag

Med reformen er der kommet fokus på den skriftlige dimension i alle gymnasiets fag. Der skal nu arbejdes mere målrettet og systematisk med elevernes skriftlige kompetencer. Før 2005 var kravene til det skriftlige arbejde kun omtalt i læreplanerne. Med reformen kom selve bekendtgørelserne også til at indeholde meldinger om, hvordan alle fag skal ar-

bejde med skriftlighed. Her står, at "det skriftlige arbejde skal anvendes til at sikre kvaliteten af den enkelte elevs uddannelse i forhold til målene for selve uddannelsen som helhed som for de enkelte fag". Eller sagt med andre ord: Når eleverne skriver rapporter i fysik, essays i dansk og opgaver i almen studieforberedelse, handler det ikke længere kun om, at de skal dokumentere, hvad de har lært i det enkelte fag. Nu skal skrivning også ses som et redskab til at tilegne sig faglig viden. Desuden skal det skriftlige arbejde styrke elevernes studiekompetencer.

Ifølge Ellen Krogh er det nyt, at skriftlighed er et fælles projekt for alle fagene.

"Hver gang man som lærer sætter et skriftligt arbejde i gang, skal man faktisk kunne svare på disse spørgsmål: Hvilke skrivekompetencer får eleverne? Hvordan adskiller det sig fra den måde, de skriver på i de andre fag? Hvad giver det, som de kan bruge, når de skal skrive store, flerfaglige opgaver?"

Det er også en del af ny skriftlighed, at der skal være en progression i kravene til det skriftlige arbejde. Derfor er der brug for et tæt samarbejde mellem lærere og fag, så der bliver skabt fælles fodslag. Ellen Krogh skønner, at det er et af de punkter, hvor der er sket mest på skolerne.

"Det er mit klare indtryk, at skolerne

Skriftlighed fokus på

har fået meget mere fokus på at få lavet egentlige progressionsplaner,” lyder det fra SDU-professoren.

Årsagen er blandt andet, mener hun, at der i forbindelse med justeringerne af læreplanerne og bekendtgørelserne sidste år blev udarbejdet et bilag, der tydeliggør, hvilke overordnede skrivekompetencer det enkelte fag skal bidrage med, når det gælder store skriftlige opgaver.

Samarbejde er svært

Også skrivekonsulent, ph.d. Bente Kristiansen fra Det Humanistiske Fakultet på Københavns Universitet vurderer, at kravet om ny skriftlighed er ved at slå igennem på en hel del af landets gymnasier. Hun er tovholder på de udviklingsprojekter om ny skriftlighed, som en række skoler har fået støtte til af Ministeriet for Børn og Undervisning. Sidste år blev der gennemført 11 projekter. I januar i år er der sat gang i 19 nye. Nogle står en enkelt skole bag, andre er et samarbejde mellem flere. Skolerne har arbejdet med mange forskellige aspekter af skriftlighed, blandt andet hvordan man kan arbejde sammen på tværs af fag, og hvordan man udvikler en samlet strategi for en skole.

”At samarbejde om skriftlighed på tværs af fag er noget af det, der er svært. Der er ingen tvivl om, at den største ud-

fordring i starten for mange skoler var at få alle fag til at deltage og etablere et fælles sprog og en fælles forståelse af skriftlighed. Men de skoler, der har arbejdet med det, er faktisk kommet langt,” siger Bente Kristiansen og fortsætter:

”Lærerne har fået en større forståelse for hinandens fag og udtryksmåde. Dermed er de også blevet mere bevidste om deres egen faglighed.”

En del af projekterne har haft fokus på progression. Også her synes Bente Kristiansen, at der er sket fremskridt.

”Lærerne er blevet mere klar over, hvad der kræves i de forskellige fag på de forskellige klassetrin. De ved mere om, hvad der foregår i hinandens timer.”

Hun mener, at den største udfordring nu er at få sat eleverne i centrum.

”Feedbackformer og formativ evalu-

ring er nok næste skridt,” siger Bente Kristiansen. >>

Skriveforløb for 1.g'ere

En af de skoler, der har arbejdet målrettet med ny skriftlighed, er Roskilde Katedralskole. Her har man kørt et projekt, der har involveret samtlige lærere. Målet har været at styrke elevernes skrivekompetencer på tværs af fagene og derigennem deres generelle studiekompetencer.

”Vi har arbejdet på at skabe et fælles sprog om skriftlighed og noget materiale, der kunne hjælpe både lærere og elever til at få fokus på, hvad god skriftlighed er,” fortæller vicerektor Trine Rhein-Knudsen.

Man har blandt andet afholdt skrivetidaktadmøder for samtlige lærere og gen-

Skriftlighed fokus på

»

nemført et obligatorisk skriveforløb for alle 1.g'ere. Trine Rhein-Knudsen understreger, at fokus ikke kun har været på de egentlige skriftlige produkter, men også på at få noget mere skriftlighed ind i undervisningen.

"Derfor har vi nedsat en skrivegruppe, der består af tre lærere med forskellige fag. Deres opgave er at inspirere alle lærere til, hvordan man kan bruge skriftlighed som et middel til læring i undervisningen," forklarer hun.

” Lærerne har fået en større forståelse for hinandens fag og udtryksmåde.

Bente Kristiansen, skrivekonsulent, ph.d.,
Københavns Universitet

Trine Rhein-Knudsen er glad for udbyttet af projektet.

"Vi har fået sat skriftlighed på dagsordenen i alle faggrupper og udvalg og fået det indarbejdet i vores kompetenceplan og teammanual. Jeg synes, lærerne har fået en klar bevidsthed om, at det er et krav, at de samarbejder om at udvikle elevernes skrivekompetencer."

Men arbejdet er ikke slut endnu, fastslår hun. Gymnasiet er nu i gang med at lave en progressionsplan for det skriftlige arbejde. Det er en opgave, som skrivegruppen og pædagogisk udvalg tager sig af.

"Progressionsplanen skal ikke kun handle om, hvordan de store skriftlige opgaver hænger sammen, men også om alt det, der ligger ind imellem," siger Trine Rhein-Knudsen.

Mange på kursus

Ud over de 30 udviklingsprojekter har hele 278 gymnasielærere i sidste skoleår været på efteruddannelseskursus i ny skriftlighed. Kurset, som strakte sig over fem dage, bød både på teori og praktiske skrivesøvelser. Lærerne fik blandt andet indsigt i, hvordan de kan arbejde med skriftlighed på tværs af fagene og udvikle modeller for progression i det skriftlige arbejde.

Syddansk Universitet stod for kurset, og Ellen Krogh var en af underviserne. Hun kalder den store interesse for en "god indikator" på, at mange gymnasier har fået mere og mere fokus på de nye skriftlighedskrav. Kurset kostede 11.000 kroner per lærer, og mange skoler havde sendt to-tre lærere af sted.

"Det viser, at mange lærere gerne vil

” Vi har fået sat skriftlighed på dagsordenen i alle faggrupper og udvalg.

Trine Rhein-Knudsen, viceræktor,
Roskilde Katedralskole

lære mere på det her område, og at skolerne gerne vil investere i det," siger Ellen Krogh.

Hun understreger dog samtidig, at det selvfølgelig ikke er ensbetydende med, at de vender tilbage til deres skoler og realiserer alle reformens intentioner med det skriftlige arbejde.

"Jeg kan jo ikke sige, hvad udbyttet bliver på skolerne. Didaktisk og faglig udvikling er et langt træk. Jeg har været gymnasielærer i 25 år og ved, at det tager to-tre år at få nye rutiner, når man skal lægge sin undervisning om."

Skal man have et nøjagtigt billede af, hvor langt gymnasierne er kommet med at implementere ny skriftlighed, er det nødvendigt med en ny evaluering, fastslår Ellen Krogh.

"Det er der brug for. Kun sådan kan man finde ud af, hvor der stadig er problemer, og hvad der er brug for af efteruddannelse," siger hun. ■

LÆS MERE OM UDVIKLINGSPROJEKTERNE PÅ SKRIVEKOMPETENCER.HUM.KU.DK